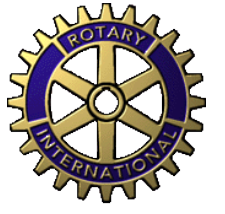

EDİRNE ROTARY KULÜBÜ 1977

2013 - 2014

Gary C.K. HUAN (UR Bşk.)

Müfit ÜLKE (2420.Böl.Guv.)

Ali DOĞAN(1.grup .Guv.Yrd.)

Tarih: 07.04.2015

Toplantı No:

1879 / 38

Bülten No: 1483

Kuruluş: Mart 1977

Charter : Mart 1980

DUYURULAR

Merhaba Sevgili Dostlar,

Hepinize sağlıklı ve mutlu bir hafta diliyorum: "Rotary ile ışık saçın".

Rotaryen saygı ve sevgilerimle.

Cengiz TUĞLU 2014 - 2015 Dönem Başkanı

Bültenimiz 6 sayfadır

29.Aralık 2014 itibarıyla Dünyada 1.220.115 **Rotaryen** ve 34.558 **kulüp** bulunmaktadır.

ARAMIZDA GÖREMEDİKLERİMİZ :

Gürkan KÖMÜRCÜ – Halil ALTUĞ – İsmail GÜMÜŞDERE – İsmet AÇIKGÖZ
Mehmet EREN – Oktay ALEMDAR – Orkun BÖLENLER

DEVAM DURUMU :

65.00

MUTLU GÜNLERİMİZ :

16 NİSAN İsmail BİLGİ Doğum Günü
19 NİSAN Akın TİRYAKİOĞLU Doğum Günü
19 NİSAN Sarp ES Doğum Günü
20 NİSAN Ebru-Oktay ALEMDAR Evlilik yıldönümü **KUTLARIZ....**

Önümüzdeki hafta toplantımız: **14.Nisan.2015 Salı** saat 20.00 de Rotary Evinde.

Başkan : Cengiz TUĞLU

Sekreter +Gel.D.B.: Demirkan ÇAĞLAYAN

Sayman : İsmail BİLGİ

Üye : Muzaffer MEMİŞ

Geç.D.B. : Halil ALTUĞ

Bülten irtibat : Faruk ETKER

Tel: (284) 225 25 10 - 213 25 13 edirnerotary@gmail.com - www.edirnerotary.com

BÜYÜK SİNAGOG

Edirne'de restorasyonu yıllardır süren Büyük Sinagog hafta ortasında açıldı. Bu çalışma için devlet bütçesinden 2,5 milyon dolar harcandı. Edirne'de artık sinagog var ama cemaat yok. Sinagog'un inşa edildiği 1907 yılında Edirne'de 23 bin Musevi yaşıyormuş. Bugün tek bir kişi kaldı; Rifat Mitrani... Kentte market işleten Mitrani Edirne'de, eşi ve çocukları İstanbul'da yaşıyor. Hafta sonları görüşüyorlar. Peki, ne olmuş öteki Edirneli Musevilere?

İstanbul'daki Yahudi Müzesi Müdürü, Yazar Naim Güteryüz'ün "Edirne Yahudileri" adlı kitabı her şeyi anlatıyor. 19. yüzyıl sonlarında Edirne'de 13 sinagog vardır. Bu sinagogların taşıdığı Aragon, Budin, Evora, İtalyan, Katalonya, Mayorka, Portekiz, Romaniot, Sicilya, Toledo gibi adlar, kurucuları olan cemaatlerin geldiği yerleri de anlatır. Romaniot sinagogu 1096, Macaristan'ı terk edenlerin kurduğu Budin sinagogu kuruluşu 1376'ya kadar uzanır.

Bu sinagoglar 1905 yılındaki büyük yangında yanıp kül olmuş. 1907 yılında verilen izinle Büyük Sinagog inşa edilir. Edirne Musevi nüfusu 1905 yılında 23 bin 839 olarak sayılır. Ancak Balkan savaşları, Cumhuriyet sonrası İstanbul'a göçler, Trakya olayları, Varlık Vergisi uygulamaları. İsrail'e göçler vs derken kentteki nüfus 1980'de 63 kişiye kadar iner. Bugün 1'e...

Edirne'de Musevilerin matbaaları, gazeteleri, okulları, dernekleri müzik toplulukları olmuş.

Genelde orta halli ama geleneklerine sıkı sıkıya bağlı insanlarmış.

Naim Güteryüz'ün kitabında konuşan Edirneli Museviler 1934 olayları ve bazı münferit vakalar dışında Edirne'de yahudi düşmanlığının olmadığını, herkesin birlikte barış içinde yaşadığını anlatıyorlar. Onarılan Büyük Sinagog bu mütevazı geçmişin sembolü olacak.

H-ata sözleri...

Bir hayır sahibi, internette, sıkça tekrarladığımız ama yanlış bildiğimiz ata sözlerinin doğrularını hatırlatmış... Bakın sık sık ağızımızdan çıkan sözlerin aslı nedir?

"Güzele bakmak sevaptır" değil,

"Güzel bakmak sevaptır".

"Azimle sıçan duvarı deler" değil,

"Azimli sıçan (fare) duvarı deler".

"Göz var, nizam var" değil,

"Göz var, izan var".

"Aptala malum olurmuş" değil,

"Abdal'a malum olurmuş".

"Kısa kes, Aydın havası olsun" değil,

"Kısa kes, Aydın abası olsun".

(Aydın efesinin abası dizlere kadardır)

"Su uyur, düşman uyumaz" değil,

"Sü uyur, düşman uyumaz". (Sü: asker)

"Saatler olsun" değil,

"Sihhatler olsun" (Sihhat: sağlık)

"Su küçüğün, söz büyüğün" değil,

"Sus küçüğün, söz büyüğün".

"Elinin körü" değil,

"Ölünün kûru". (Kûr: mezar)

"Ana gibi yar, Bağdat gibi diyar olmaz" değil,

Ane gibi yar, Bağdat gibi diyar olmaz".

(Ane: Bağdat'ta bir uçurum)

"Haydan gelen huya gider" değil,

"Hayy'dan gelen Hu'ya gider".

(Hayy: Allah, Hu: Allah)

Türkiye Cumhuriyeti'nin o yokluk yıllarında attığı adımları ve Atatürk'ün ölümünün hemen ardından atılan geri adımları ibretle izleyebileceğiniz bir yazı.

UÇAN KANAT

Atatürk'ün emriyle 16 Şubat 1925 tarihinde "Türkiye Tayyare Cemiyeti" kurulur. Daha sonraları isim "Türk Hava Kurum" (THK) olarak değiştirilecektir.

Gayesi planörcülük, motorlu tayyarecilik, paraşütçülük ve modelcilik dallarında kamplar eğitim tesisleri yarışma vb. faaliyetler düzenlemek.

1928 yılında ise "Tayyare Makine Mektebi" açıldı.

Fransa ve Almanya'ya uçak mühendisliği eğitimi için öğrenciler gönderildi.

1925 yılında Ankara-Akköprü de kurulan marangoz atölyesi daha sonraları Planör imalathanesi halini aldı.

1939 yılına kadar 150 adet planör yapıldı.

1935 de Türk Kuşu hizmete girdi. 1933 yılında Havayolları Devlet İşletme İdaresi (HDİİ) kuruldu. Adı daha sonra Türk Hava Yolları (THY) oldu. İlk filoda 28 koltuk kapasiteli 5 küçük uçak vardı.

Sadece Ankara-Eskişehir arasında uçuluyordu. *

Atatürk'ün "Bütün tayyarelerimizin ve motorlarının memleketimizde yapılması ve hava harp sanayinin bu esasa göre inkişaf ettirilmesi icap eder" sözleriyle 1925 yılında Tayyare Otomobil ve Motor Türk Anonim Şirketi TOMTAŞ kuruldu.

6 Ekim 1928 de Kayseri de Türk-Alman işbirliği ile Junkers A-20 modeli uçak üretimine başladı.

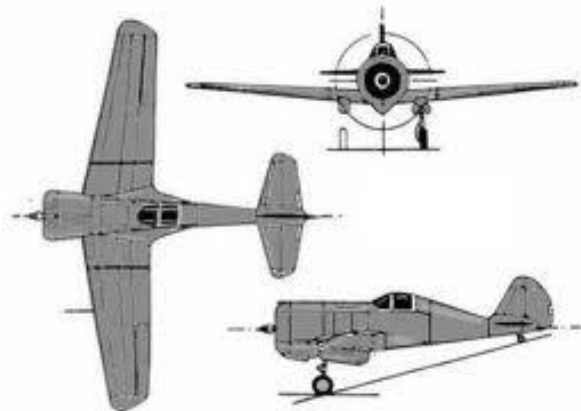

Junkers A-20

Daha sonra çıkan anlaşmazlık nedeni ile 3 Mayıs 1929 da Almanlar tüm hisselerini THK'na devretti.

1932 yılına kadar;

Junkers A-20 den 15 adet üretildi ve uçakların telsizleri de mevcuttu. 1932 den sonra Amerikan Curtis-Wright montajına başlandı.

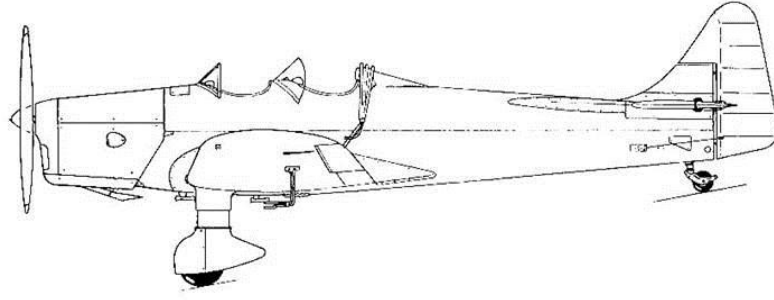
1938 yılına kadar;

145 adet Alman Gotha, 112 adet İngiliz Miles-Magister tipi uçak imal edildi.

1939 yılında Uçak üretimi Türk Hava Kuvvetlerine verildi.

1945 yılında başlayan Amerikan yardımları nedeni ile üretim durduruldu.

Atatürk ün sanayi devrimlerindeki ilk geri adımın ölümünden 6 yıl bile geçmeden gelmesi ne kadar enteresan değil mi?

Özel sektör ise;

1936 yılında Nuri Demirağ ile havacılık sektörüne girdi.

İstanbul-Beşiktaş'ta tasarım ve prototip atölyesi, Sivas-Divriği de uçak fabrikası ve havacılık okulu tesisi kurdu. 1937 de Selahaddin Alan Beşiktaş-Hayrettin iskelesinde Etüt Atölyesi, 1945 de Divriğ de Gök Uçuş okulunu kurdu.

ÖZEL SEKTÖR DE İSE ;

Nuri Demirağ Yeşilköy'de Şimdiki Atatürk Hava limanı olan yerde havaalanı yaptırdı.

İlk Paraşüt imalatını da Nuri Bey bu tesisler de yaptı.

THK na 65 adet Planör, 10 adet eğitim uçağı yapıp teslim etti.

Kendi geliştirdiği NUD- 36 modelinden 24 adet imal etti.

NU.D-36

Almanlar ile NUD-38 modeli uçak geliştirdi.

İmal edile uçakların şartnameye aykırı olduğu iddiası ile uçaklar reddedildi. Mahkeme bilirkişisi Nuri beyi haklı bulmasına rağmen davayı kaybetti.

İkinci dünya savaşında uçak yedek parçası üretimi yapan tesis üretimi durdurdu. İspanya, Irak ve İran'dan gelen Uçak taleplerine hükümet engel oldu. Gök okulları kapatıldı. Havaalanı istimlak edildi.

Elde kalan uçaklar ise devredilmeyip hurdacıya satıldı!!

1940 yılından sonra THK Etimesgut Uçak fabrikasını organize etti. Fabrikada ilk olarak İngiliz Miles-Magister eğitim uçakları yapıldı.

1944 yılına kadar 30 uçak teslimatı yapıldı.

Kurulan tasarım bölümünde ise 6 Yük. mühendis, 4 mühendis ve iki ressam çalışmaktaydı.

Yapılan modeller:

THK-3 Akrobasi planörü, THK-4 Okul Planörü, THK-5 Ambulans uçağı, THK-7 ve 9 Eğitim Planörleri, THK-11 Turizm uçakları. . . . .

[Photo by Ole NIKOLAJSEN]

THK Uçak motorları fabrikası Gazi Orman Çiftliği'nde kuruldu.

Tesis önce Gipsy uçak motoru yaptı.

Kapasite altı çalıştığı için musluk, piston, kuyu tulumbası vb. gibi birçok üretimi gerçekleştirdi.

1950 yılında dönemin en büyük hava tüneli kuruldu.

AHT (Ankara Hava Tüneli). 1956 da Genelkurmay'a devredildi.

Depo olarak kullanıldı.

O yıllarda bu işlere genelde karşı duran Demokrat parti iktidarı devam etmekteydi.

Sürekli uçak ithal eden hükümet nedeni ile yeterli siparişi alamayan tesislerden 1952 de Uçak fabrikası ve 1954 da Motor fabrikası sessizce kapatılmaları için Makine Kimya Kurumu'na devredildi.

Motor fabrikası 1955'de Türk Traktör fabrikasına dönüştürüldü.

Şimdiki ODTÜ-Ostim ara bağlantı yolunun sağındaki fabrikadır.

Uçak fabrikası ise 1959 yılında üretimi durdurdu.

Yedek parça üreten tesis 1968 yılında Tekstil makineleri fabrikasına dönüştürüldü. Yeri ise Etimesgut eski Onkoloji Hastanesi karşıtıydı. Böylece bu iki fabrika derdest edilip kapanmış, ABD'li dostlarımızın isteklerini Demokrat Parti harfiyen uygulamıştı. . . . .

İşte Havacılık TEKNOLOJİSİNİDE BÖYLE ISKALAMIŞIZ. . . !!!!!!!

*****

1948, T.C. THK Tayyare Fabrikası
THK-13 uçan kanat projesi
1952 yılında THK Tayyare Fabrikası'nın hükümet tarafından kapatılması ile iptal edilmiştir!

2000, A.B.D.
B-2 uçan kanat bombardıman uçağı.

Bülent Yılmaz